

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра логіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
філософського факультету
доц. Комаха Л.Г.

« ____ » _____ **2017 року**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЛОГІКА»

для студентів філософського факультету

галузь знань **05 Соціально-поведінкові науки**
спеціальність **052 Політологія**
освітній рівень **Бакалавр**
освітня програма **Політологія**
вид дисципліни **Обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: *Конверський Анатолій Євгенович, д.філос.н., професор кафедри логіки*
Демірська Інна Олександрівна, к.філос. н., доцент кафедри логіки

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) «__» _____ 20__р.
(П.І.П.) (дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) «__» _____ 20__р.
(П.І.П.) (дата)

Розробники: *Конверський Анатолій Євгенович, д.філос.н., професор кафедри логіки*
Демірська Інна Олександрівна, к.філос. н., доцент кафедри логіки

«Затверджено»
« _____ » _____ 2017 р.

Зав. кафедри логіки
_____ (проф. Хоменко І.В.)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2017р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 31 » _____ серпня _____ 2017 року № 2

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

« 31 » _____ серпня _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань з теорії та історії логіки, що дозволить розвинути та вдосконалити у студентів практичні вміння логічно правильно міркувати, та критично мислити.

2. Вимоги до навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення курсу логіки студенти мають **знати** що таке мислення, мати загальне уявлення про логічну культуру мислення, про форми абстрактного мислення, про теорію аргументації.

2. **Вміти** розмірковувати, критично оцінювати свої власні міркування та міркування інших людей, коректно аргументувати власну точку зору.

3. **Володіти елементарними навичками** правильного міркування і критичного мислення.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Логіка» належить до переліку нормативних дисциплін ВНЗ та викладається у I семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів з основами логічного знання та історичними етапами розвитку логіки. Визначається предмет, розкривається метод логіки. Особлива увага приділяється розгляду форм мислення та основних логічних законів. Грунтовно розглядаються дедуктивні умовиводи (наводяться правильні та неправильні схеми). Пояснюються основи теорії аргументації. З'ясовуються поняття прямої та непрямой аргументації, специфіка спростування а також види спростування. Розкриваються типові помилки, які виникають при порушенні правил доведення або спростування.

4. Завдання (навчальні цілі) - надати студентам цілісну систему знань про основну логічну проблематику, дослідницькі підходи, що забезпечать студентам можливість проведення кваліфікованого логічного аналізу природної мови та оцінювання коректності власних міркувань, виявлення та усунення в них помилок.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. Знати; 2. Вміти; 3. Комунікація; 4. Автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцін- ці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет та метод логіки; історію розвитку логіки як науки; рівні семіотичного аналізу мови; основні формально-логічні закони;	Лекція, Семінарські заняття	Усна відповідь, тест, Письмова контрольна робота, Екзаменаційна робота	5

1.2	структуру поняття та види понять; види логічних відношень між поняттями; логічні операції над поняттями;	Лекція, Семінарські заняття	Усна відповідь, тест, Письмова контрольна робота, Екзаменаційна робота	5
1.3	структуру судження та види суджень; умови істинності логічних сполучників; алгоритм побудови таблиць істинності; види запитань та відповідей; логічні відношення між складними судженнями.	Лекція, Семінарські заняття	Усна відповідь, тест, Письмова контрольна робота, Екзаменаційна робота	5
1.4	структуру умовиводу, види умовиводів; типологію правил висновку; обґрунтування правил висновку; схеми умовиводів у традиційній логіці; умовиводи із категоричних суджень; алгоритм побудови аналітичної таблиці; простий категоричний силлогізм; недедуктивні умовиводи;	Лекція, Семінарські заняття	Усна відповідь, тест, Письмова контрольна робота, Екзаменаційна робота	10
1.5	структуру доведення та види доведення; правила та помилки доведення і спростування; склад і види аргументації	Лекція, Семінарські заняття	Усна відповідь, тест, Письмова контрольна робота, Екзаменаційна робота	10
	Вміти:			
2.1	визначати рівні семіотичного аналізу мови; будувати міркування відповідно до законів і правил логіки; знаходити помилки, які виникають при порушенні законів логіки	Семінарські заняття Самостійна робота	Практичні завдання, Письмова контрольна робота	5
2.2	вміти виявляти поняття в текстах різноманітного характеру; з'ясовувати логічну структуру понять; давати логічну характеристику поняттям; встановлювати логічні відношення між поняттями; проводити логічні операції над поняттями;	Семінарські заняття Самостійна робота	Практичні завдання, Письмова контрольна робота	5

2.3	виявляти логічну структуру судження; визначати види суджень; визначати умови істинності логічних сполучників; будувати таблицю істинності для конкретної формули; встановлювати логічні відношення між складними судженнями.	Семінарські заняття Самостійна робота	Практичні завдання, Письмова контрольна робота	5
2.4.	виявляти структуру умовиводу; встановлювати вид умовиводу; обґрунтовувати правила висновку; записувати схеми умовиводів у традиційній логіці; будувати умовиводи із категоричних суджень; будувати аналітичну таблицю для конкретної формули; визначати фігуру простого категоричного силізму; визначати види недедуктивних умовиводів;	Семінарські заняття Самостійна робота	Практичні завдання, Письмова контрольна робота	5
2.5	знаходити помилки в текстах, які пов'язані з порушенням законів та правил логіки та кваліфіковано їх спростовувати; робити раціональні висновки з наявної інформації; володіти елементарними навичками роботи з фаховою літературою.	Семінарські заняття Самостійна робота	Практичні завдання	10
	Комунікація:			
3.1	творчо використовувати знання у дискусіях, диспутах, вирішенні конфліктів;	Семінарські заняття	Дискусії, диспути	5
3.2	здійснювати логічний аналіз теоретичних, практичних міркувань та наукового тексту;	Семінарські заняття	Практичні завдання	10
3.3	презентувати результати проведеної самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів.	Семінарські заняття	Усні доповіді, презентації	5
	автономність та відповідальність			
4.1.	самостійно шукати і критично опрацьовувати літературу з теорії аргументації, володіти методами аналізу та синтезу	Самостійна робота	Усні доповіді, Презентації самостійного дослідження	5

4.2	самостійно вирішувати комплексні завдання пов'язані логічним аналізом тексту, застосовувати набуті знання при аналізі нагальних фахових проблем.	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді,	5
4.3	Нести відповідальність за достовірність проведених досліджень	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, Презентації самостійного дослідження	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

<i>Результати навчання дисципліни</i>					
<i>Програмні результати навчання</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>

7. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема, **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання** 1.1 – 1.5.) , що складає 35% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння** 2.1-2.5); (**комунікація** 3.1-3.3); (**автономність та відповідальність** 4.1-4.3), що складає 65% загальної оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів

- семестрове оцінювання:

1. Усна відповідь¹:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу. Має у відповіді суттєві неточності;

2 бали - студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

2. Доповнення / дискусія:

¹ У разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі.

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми;

2 бали – доповнення змістовне;

1 бал – доповнення містить інформацію, яка не суттєво розширює дискусію.

3. Конспект першоджерел:

5 балів – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями;

3 бали – студент законспектував текст без цитувань та пояснень.

4. Самостійна робота, контрольна робота:

10-9 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно, правильно виконує поставлені практичні завдання, які вказані в письмовій роботі;

8-7 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, демонструє самостійність у виконанні поставлених практичних завдань, які вказані в письмовій роботі. Але допускаються певні неточності;

6-5 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у виконанні поставлених практичних завдань. Робота містить суттєві неточності;

4-0 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Демонструє не самостійність у виконанні поставлених практичних завдань. Має суттєві помилки в роботі.

- підсумкове оцінювання (у формі екзамену):

В екзаменаційному білеті 3 питання, з них: 2 питання теоретичних – кожне по 15 балів, 3 питання практичне – 10 балів.

Теоретичні питання:

15-13 балів - студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого запитання, використовує обов'язкову та додаткову літературу;

12-10 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого запитання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

9-6 балів - студент в цілому володіє навчальним матеріалом, вільно, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу. Відповідь містить суттєві неточності;

5-0 балів - студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Практичне питання:

10-8 балів – студент демонструє самостійність, обізнаність у виконанні практичного завдання. Отримує правильні результати;

7-5 балів – студент демонструє самостійність, достовірність у виконанні практичного завдання. Допускаються несуттєві неточності;

4-0 балів – студент демонструє не самостійність у виконанні практичного завдання, має суттєві помилки.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт.

7.2. Організація оцінювання за формами контролю:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 балів	Max – 60 балів
Усна відповідь	Семінари протягом семестру	«2» x 3 = 6	«5» x 2 = 10
Доповнення, участь у семінарі	Семінари протягом семестру	«1» x 6 = 6	«3» x 5 = 15
Конспекти першоджерел	Жовтень	«3» x 1 = 3	«5» x 1 = 5
Виконання практичних завдань (самостійна робота)	Листопад	«5» x 1 = 5	«10» x 1 = 10
Контрольна робота	Жовтень (після теми 5)	«8» x 1 = 8	«10» x 1 = 10
Підсумкова контрольна робота	Останній семінар	«8» x 1 = 8	«10» x 1 = 10

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Екзамен	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	36	24	60
<i>Максимум</i>	60	40	100

Студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав *менше 36 балів*. Для допуску до екзамену студент має здати всі самостійні роботи та конспекти.

Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни: у курсі передбачено **2 змістовних частини**. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів з використанням інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна екзаменом.

Перша частина курсу: присвячена теорії логіки (предмет логіки як науки, формалізація як метод логіки, основні формально-логічні закони, історичні етапи розвитку логічного знання)

Друга частина курсу: присвячена вивченню форм мислення (поняття, судження, умовивід) та теорії аргументації.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самост. роб.
Частина I. Визначення логіки				
1.	Тема 1. Предмет, і значення логіки як науки.	2	2	6
2.	Тема 2. Мислення і мова.	2	2	8
3.	Тема 3. Формалізація як метод логіки.	2	2	4
4.	Тема 4. Основні формально-логічні закони.	2	2	4
5.	Тема 5. Історичні етапи розвитку логічного знання.	2	2	10
6.	Контрольна робота		2	
Частина II. Форми мислення				
7.	Тема 6. Поняття.	4	4	6
8.	Тема 7. Судження.	6	4	6
9.	Тема 8. Умовивід.	4	4	10
10.	Тема 9. Аргументація.	4	2	10
11.	Контрольна робота		2	
	Разом	28	28	64

Загальний обсяг **120 годин**, в тому числі:

Лекцій - **28 год.**,

Семінари - **28 год.**,

Самостійна робота – **64 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Конверський А.Є. Логіка (традиційна та сучасна). – К., 2016.
2. Кириллов В.И., Старченко А.А. Логика. – М., 2007.
3. Логика. – Минск, 2000.
4. Хоменко І.В. Логіка. – К., 2014.
5. Хоменко І.В. Логіка: теорія і практика.- К, 2010.

Додаткова :

1. Войшвилло Е.К., Дегтярев М.Г. Логика. – М., 2001.
2. Вригт Г.Х. Логика и философия в XX веке // Вопросы философии. №8 – 1992. С.80-91.
3. Гжегорчик А.А. Популярная логика. – М., 1979.
4. Гетманова А.Д. Логика. – М., 1995.
5. Горский Д.П., Ивин А.А. и др. Краткий словарь по логике. – М., 1991.
6. Жеребкін В.Є. Логіка. – Харків, 2000.
7. Жоль К.К. Логика в лицах и символах. – К., 1993.
8. Ивин А.А. Логика. – М., 2004.
9. Ивин А.А. Искусство правильно мыслить. – М., 1990.
10. Ивин А.А., Никифоров А.Л. Словарь по логике. – М., 1998.
11. Ивлев Ю.В. Логика. – М., 2008.
12. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. – М., 2001.
13. Маковельский А.О. История логики. – М., 2004.
14. Мельников В.Н. Логические задачи. – Киев – Одесса, 1990.
15. Моррис Ч.У. Основания теории знаков // Семиотика. – М., 2001.
16. Новая философская энциклопедия. – М., 2001.
17. Попов П.С. История логики Нового времени. – М., 1960.
18. Попов П.С., Стяжкин Н.И. Развитие логических идей в эпоху Возрождения. М., 1983.
19. Попов П.С., Стяжкин Н.И. Развитие логических идей от античности до эпохи Возрождения. - М., 1974.
20. Попович М.В. Развитие логических идей в культурно-историческом контексте. – К., 1979.
21. Сборник упражнений по логике. – Минск, 1990.
22. Светлов В.А. Практическая логика. – СПб., 1995.
23. Уемов А.И. Основы практической логики. – Одесса, 1997
24. Філософський енциклопедичний словник. – К., 2002.
25. Хоменко І.В., Алексюк І.А. Основи логіки. – К., 1996.
26. Хоменко І.В. Логіка в задачах. – К., 1998.
27. Хоменко І.В. Логіка: Практикум. – К., 2002.
28. Christof Rapp & Tim Wagner. On Some Aristotelian Sources of Modern Argumentation Theory.- <https://philpapers.org/rec/RAPOSA> .